

UNIWERSYTET MEDYCZNY IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO
W POZNANIU

KLINIKA CHIRURGII OGÓLNEJ, ENDOKRYNOLOGICZNEJ
I ONKOLOGII GASTROENTEROLOGICZNEJ

ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań

tel.: 61 8691 275
fax: 61 8691 684
e-mail: chirsk2@ump.edu.pl

Poznań, dnia 10 lutego 2022 roku

Recenzja

**rozprawy doktorskiej magister Justyny Darnikowskiej
pt. „Strategie radzenia sobie z chorobą wśród pacjentów z rakiem
okrężnicy leczonych chirurgicznie”**

Rak jelita grubego (RJG) w krajach wysoko rozwiniętych stanowi istotny problem epidemiologiczny. Jest on zaliczany do najczęściej występujących nowotworów złośliwych. Zajmuje drugie miejsce pod względem śmiertelności. W 2018 roku stwierdzono około 881,000 zgonów na świecie gdzie wśród wszystkich nowotworowych przyczyn śmierci RJG stanowi około 8%. Zachorowalność na tę chorobę zajmuje drugie miejsce wśród kobiet i mężczyzn (kobiety 10,3%, mężczyźni 10%). Największa częstotliwość schorzeń na raka okrężnicy dotyczy mieszkańców Europy Północnej i Europy Południowej, Australii i Nowej Zelandii, najniższa – Afryki i Azji Południowo-Centralnej. W Polsce w 2010 r. odnotowano 7000 zgonów z powodu nowotworów złośliwych okrężnicy. Oszacowana liczba umieralności wśród mężczyzn to 3800 i 3300 wśród kobiet. Wskaźnik pięcioletniego przeżycia dla nowotworów złośliwych okrężnicy w okresie od 2003 do 2005 roku stanowił 70,0 % dla mężczyzn i 68,6 % dla kobiet.

Wybór tematu rozprawy doktorskiej mgr. Justyny Darnikowskiej uważam za wyjątkowo trafny. Daje on bowiem odpowiedź na temat strategii radzenia sobie ze schorzeniem nowotworowym leczonym chirurgicznie. Z psychologicznego punktu widzenia proces adaptacyjny w chorobie przewlekłej wspiera takie aspekty jak: poczucie kontroli, aktywne uczestniczenie w chorobie, pozytywne wzmocnienie, uzewewnętrznianie emocji. Każdy człowiek inaczej reaguje na diagnozę, różnica zależy od indywidualnych cech osobowości i mechanizmów obronnych. Sposób postrzegania choroby wpływa na postępowanie, proces leczenia i ogólną jakość życia. Celem adaptacji w chorobie nowotworowej jest skoncentrowanie uwagi na dwóch aspektach: radzenia sobie z objawami choroby, a następnie z jej konsekwencjami, które zmieniają dotychczasową jakość życia. W przypadku braku akceptacji choroby istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia poczucia bezradności – beznadziejności oraz wyczerpania organizmu.

Praca mgr. Justyny Darnikowskiej składa się ze 100 stron tekstu ujętego w 13 rozdziałach, zawiera 10 wykresów, 15 tabel i jest uzupełnieniem zbioru 100 pozycji aktualnego piśmiennictwa krajowego i zagranicznego oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Z pewnością na pochwałę zasługuje fakt, iż wszystkie pozycje piśmiennictwa są zacytowane, co nie zdarza się często, gdyż wielu autorów nie przykładają wagi do właściwego cytowania wszystkich pozycji piśmiennictwa.

W rozdziale drugim zatytułowanym „wstęp” autorka przedstawia epidemiologię, etiologię, biologię, diagnostykę i leczenie raka jelita grubego. Ocenia jakość życia i strategię radzenia sobie z chorobą nowotworową, omawia proces przystosowania się do niej i jej akceptacji.

Rozdział trzeci to cele pracy. Głównymi była ocena wpływu czynników demograficznych na akceptację choroby, satysfakcję z życia, a chorobę nowotworową.

Autorka stawia sobie cel oceny zależności pomiędzy strategią radzenia sobie a poczuciem satysfakcji z życia oraz stopniem akceptacji choroby.

W rozdziale czwartym przedstawiono metodykę badań. Włączono do nich 160 pacjentów z rakiem jelita grubego, z czego 85 to kobiety i 75 mężczyzn. Autorka dokładnie przedstawia dobór grupy badawczej i schemat badań. Funkcjonowanie człowieka w chorobie ocenia skala akceptacji choroby, skala satysfakcji z życia oraz skala przystosowania psychicznego do choroby nowotworowej. Doktorantka przeprowadza analizę statystyczną przy pomocy pakietu Statistica 13.1. Do analizy równości wariacji stosuje test Levena, korelacje bada za pomocą testu Pearsona lub korelacji rang Spearmana. Wybór testu uzależniono od normalności rozkładu i wyrażono za pomocą współczynnika korelacji.

Następny rozdział to omówienie wyników i dyskusji, w której autorka przeprowadza bardzo merytoryczną analizę, wykazując dojrzałość i umiejętność posługiwania się zgromadzoną bibliografią.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że poziom satysfakcji z życia, akceptacji choroby, a także style radzenia sobie z chorobą nie zależą od wieku badanych osób. Autorka poddała ocenie wpływ płci pacjentów na styl radzenia sobie z chorobą. Na podstawie otrzymanych wyników można stwierdzić, że nie ma różnic pomiędzy kobietami a mężczyznami jeżeli chodzi o nasilenie stylu konstruktywnego względem radzenia sobie z chorobą. Można stwierdzić, że w badanej grupie kobiety znacznie bardziej niż mężczyźni wykazały destrukcyjny styl radzenia sobie z chorobą. Pacjenci, którzy charakteryzowali się większą akceptacją choroby mieli istotnie lepsze poczucie satysfakcji z życia. W analizie nie znaleziono korelacji pomiędzy konstruktywnym stylem radzenia sobie z chorobą a poziomem satysfakcji z życia w badanej grupie chorych z rakiem jelita grubego. Na podstawie otrzymanych wyników badania nie można stwierdzić, że przejawianie konstruktywnego stylu radzenia sobie z chorobą pomogło pacjentom w większym stopniu zaakceptować chorobę nowotworową. Na bazie przeprowadzonych badań i ich analizy Autorka wyciąga następujące wnioski:

- nie stwierdza żadnych zbieżności pomiędzy wynikami demograficznymi a poziomem akceptacji choroby
- niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia czy miejsca zamieszkania pacjenci z rakiem jelita grubego podobnie oceniają satysfakcję z życia
- w badaniach Autorka wykazała zależność pomiędzy akceptacją a satysfakcją z życia
- kobiety charakteryzuje bardziej destrukcyjny styl radzenia sobie z chorobą nowotworową
- pacjenci niezależnie od odczuwanych dolegliwości somatycznych w równym stopniu charakteryzują zadowolenie z życia i akceptują swoją chorobę.

Praca wymaga poprawek i uzupełnienia przed przygotowaniem do druku. W streszczeniu powinno się pominąć wstęp i cele, gdyż zostały one ujęte w rozdziałach 2 i 3. Należy także poprawić wiersz 16 na stronie 7 powinno być gruczolak.

Rozprawę doktorantki magister Justyny Darnikowskiej uznać należy za wartościową, wnoszącą nowe elementy poznawcze w strategii radzenia sobie z chorobą wśród pacjentów z rakiem jelita grubego. Jej walorem jest także staranny i poprawny język.

„Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.)”.

3364750 | Prof. dr hab. n. med. Jacek Szmeja
specjalista chirurgii

prof. dr hab. n. med. Jacek Szmeja